

Universitätsbibliothek Paderborn

**DIRECTORIUM COENOBICINARIORUM SALUBERRIMUM QUO
|| QUEDA STUPENDA ET QUASI INAUDITA || PERICULA
QUAE... APERTISSIME RESOLVUNTUR NEDUM CLERICIS AUT
ETIAM LAICIS HOC || CRIMINE ...**

Arnoldus <de Tongern>

Agrippine, 1509

VD16 A 3769

Conclusio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34663

Foliū Prīmū

Via multorum ludibrio

fit qui ineptias p̄sertim carnaliū illo-
rum nititur discutere quibz frons meretri-
cis facta q̄ nolūt erubescere. Jecirco ad pre-
sens in discutiendo ꝓcubinariorū pericula
non ꝓ p̄phana. nec ꝓ inanes fabulas. s̄ ex
solido doctorū fundamento ac scripturarū
erit ꝓcessus. vt ⁊ obstruat os loquētū ini-
qua. ⁊ ne videātur fantasie aut quorūdā somnia quēadmodū car-
nales interpretari h̄mōi solent ⁊ abominari. In ꝓmis igit ꝓpter ꝓcu-
binarios ipos tā laicos q̄ clericos ⁊ eoz ignaros confessores talis
mouet q̄stio. Vbi ⁊ ꝓ que ꝓt ostendi q̄ nullus ꝓcubinaris debeat
absolui. imo nec a sede ap̄lica. q̄uis vt fideles ceteri deuote videat
ꝓstiteri. ¶ Ad huius q̄dē q̄stionis determinatōem q̄ de ꝓcubina sicut
de ꝓcubinarijs extat itelligēda ꝓ certas respōdes ꝓclusiones. q̄bz de-
terminatis sequūtur pericula varia vna cū certis q̄stionibus ipis ꝓ-
cubinarijs ⁊ nōnullis etiā alijs diligēter auscultanda

Conclusio Prima. Concubinaris occultus quicūqz

sive laicus sive clericus q̄n est periculū de re-
ciduo in fornicatōem. licet interdū ad tempus absteineat non ꝓt nec
debeat absolui a peccatis nisi ꝓcubinā ab̄iciat. Hanc ꝓclusionem
ponit Angelus in summa. titulo Concubinatus. Et ꝓbat eandem
q̄ talis nō est rite ꝓritus. ⁊ ad hoc adducit canō nē. xliij. q. ij. lega-
tur. vbi d̄r q̄ nec a christo nec ab apostolis veniā nisi se corrigētibz
fuisse ꝓcessam. ⁊ durantiū in errore nō esse ꝓcessam. Regula em̄ in
ris est q̄ peccati veniā nō datur nisi correcto. de reg. iij. li. vi. Pro-
batur etiā ꝓ maximā illā theologicā a doctore Cancellario Ser-
son in suis regulis masticatā. videlz. Agere incertū ⁊ dimittere cer-
tum in materia morali. Vel sic. exponere se periculo peccati morta-
lis est peccatū mortale. Et hoc idem Scotus doctor subtilis af-
firmans in. iij. dist. xx. d̄r. Concedo q̄ qui scienter se exponit pericu-
lo salutis sue peccat mortali. Nec ille. Sed periculo recidui forni-
cationis se exponere est agere incertū ⁊ periculo mortalis peccati seu
salutis se exponere. ergo est ꝓctm mortale. Et ꝓ ꝓsequēs ꝓcubinari-
us huic se exponens q̄uis occultus etiā q̄tumcūqz peccat mortali
In tali ergo casu sequitur q̄ nō est absoluendus nec ꝓt sacramenta-
liter absolui. ¶ Aduertendū t̄m circa maiore. q̄ illa maxima intelli-
gitur s̄m Cancellariū ibidem q̄n illud vel tale est vehementer ⁊ ꝓ-
babiliter incertū eque sicut oppositum. vel magis tūc illud quod

foliū Secundū.

agitur nō carebit mortali clupa. aliter autē non optz. hecille. Exem-
pli causa potest hic poni de concubinario occulto secum concubi-
nam habente quando ex conuersatione. etate. ⁊ qualitate eorum. et
alijs circumstantijs pensatur incontinentie vitium imminere. eque
aut magis q̄ castitatis virtus conseruetur inter illos. Tunc enim
p̄cubinaris sicut ⁊ p̄cubina mortaliter peccat exponens se pericu-
lo mortalis peccati si concubinam non abiecerit. Secus de occulto
concubinario quādo nō imminet periculum recidui. vt dictum
est. etem talis tunc potest absolui. Videant tamen tales huiusmo-
di infecti q̄uis ad tempus aliquod abstinerint ne nimis sibi cōfi-
dant neq̄ in huius periculi discussione consciētie sue habenas nimis
laxent. Etē materia lubrica est que fm̄ Gregoriū execare solet
et rōnis iudiciū rectū impedire

Conclusio Secūda. Concubinaris notorius siue lai-
cus siue clericus q̄uis sepe abstineat a forni-
catione seu abstinere p̄ponat nō p̄t a peccatis absolui. nec debet. nisi
p̄cubinā abiciat. Hanc conclusionē ponit Angelus ubi supra. Et
p̄batur p̄mo propter scandalū actiū mortale qd̄ d̄r spūale homi-
cidium. ruinā em̄ in mortale p̄ctm̄ proximo p̄ se iūficienter p̄stat.
Istud patz p̄ beatū Thomā scda scde. q. xliij. Aut em̄ talis notori-
us p̄cubinaris est ita puerius q̄ intendat p̄cubitū eius notoriū
occasionē ruine proximo p̄stare in p̄ctm̄. sic formaliter scandalizat.
et speciale p̄ctm̄ scz scandalī cōmittit. distinctū specie ab ipa fornicax-
tione. tra em̄ charitatem p̄mi agit. vt p̄z ex parte finis intenti. q̄
dat specie in moralibz. finis em̄ h̄mōi dicitur scz ruinā in p̄ctm̄ p̄stas-
re. est sp̄ale nocumentū spūale. vnde sic opponitur directe correcti-
oni fraterne in qua intenditur ratōne charitatis. spūalis nocumen-
ti remotio. quādo ergo p̄cubinaris hunc finem intendit. seq̄tur q̄
mortaliter scandalizando peccat. Aut secūdo nō intendit occasio-
nē ruine p̄ p̄ctm̄ suū notoriū proximo p̄stare. prout cōmuniter fie-
ri solet. Nilominus qz p̄ctm̄ suū mortale est notorium. ideo occa-
sionem ruine p̄ se in mortale p̄ctm̄ proximo iūficienter p̄stat. ⁊ scan-
dalizat per se. licet materialiter ⁊ scandaluz per se actiū cōmittat. qd̄
als occasionatiū dicitur. Et suo modo etiam possit dici per acci-
dens pro tanto quia est preter intentionem agentis. Horum fun-
damentalis declaratio patz p̄ beatū Thomā in quarto. dist. xxxviij
ubi d̄r. sicut quilibet actus virtutis h̄z ordinē ad finē charitatis etiā
si actu nō ordinetur ad illū finē. ⁊ sic habet aptitudinē vt imperetur
a charitate. Ita quodlibet p̄ctm̄ q̄rū est de se habet ordinē ad tra-
rium finem. etiam si ille finis nō intendatur ab agente. Hecille